

GAZETA LWOWSKA.

We Srode

N^{ro}. 70.

20. Czerwca 1821.

Wiadomości krajowe.

Z Łwowa. — C. K. Rząd krajowy podał o umieszczenia następujące

U w i a d o m i e n i a :

I. Paroch obrządku Łacińskiego w Czernelicach, Wicenty Tomaszewski, odstąpił na rzecz funduszu inwalidów Galicyjskich wynagrodzenie onemuż za część liwerunku płatnego z roku 1812 w kwocie piętnastu ZR. w Wal. Wied. należące.

II. Ponieważ C. K. Urząd Cyркуłowy w Wadowicach pod d. 10. Czerwca r. b. doniósł, że dla leczenia chorych na oczy, które w skutek rozporządzenia rządowego z d. 28. Maia r. b. do liczb. 26511 wydanego, w Cyркуle Wadowickim zaprowadzone i na d. 20. Czerwca r. b. rozpoczęte być miało, w całym Cyркуle lepszy nie można było wynaleść miejscowości nad Kalwaryją niedaleko Zebrzydowic i że Urząd Cyркуłowy, celem nmieszczenia i utrzymania chorych w tem miejscu, potrzebne urządzenia już poczynił, przeto o poczynionych o tych urządzeniach zawiadamiają się wszyscy tym końcem, by Dominia i gminy Cyркуł Wadowickiego i poblizsze Cyркуł Bocheńskiego chorych na oczy niezwłocznie do Kalwaryi pod Zebrzydowicami posetali, zwłaszcza, że Okulista krajowy Potakowski, już się tam znajduje.

Wiadomości zagraniczne.

Portugalia Brazylia i Algarbii.

D. 26. Maia korweta Icarus powracając z Pernambuco, Bahia i Rio de Janeiro zawinęła do Portsmouth. Korweta ta przywiozła wiadomość o zajęciu Limy przez Lorda Cochrane i Jenerała San Martin. Przy tem zdarzeniu dwie fregatki Lorda Cochrane przeszyte wystrzałami z baterii Calayskich zatoneły, lecz wojska Jenerała San Martin małą poniosły stratę; skarby, które się dostały w ręce zwycięzcom, mają być bardzo znaczne. Przy wyjściu pod żagle Icarusa z Rio de Janeiro pod d. 29. Marca nie

miano jeszcze dokładniejszej wiadomości o tym wypadku. Icarus przywiozł także wiadomość, że eskadra mająca towarzyszyć Królowi Portugalskiemu do Lizbony, była już gotową do wyjścia pod żagle, i ciało dyplomatyczne było już zawiadomione o odjeździe Królewskim; atoli pomimo to wszystko było jeszcze wątpliwą, czyli Jego Królewska Mość przywiedzie do skutku postanowienie powrócenia do Europy. Obawiają się, aby stronnictwo rewolucyjne w Brazylji nie korzystało z oddalenia się Dworu, i niechciało pokusić się o zaprowadzenie Rzeczpospolity w Brazylji. »Oto są, (zawiera list z Rio de Janeiro) pierwsze owoce owej rewolucyi, która za uderzeniem czarodziejskiem zrządzić nam miała spokojność i szczęście. Spodziewamy się, że to będzie zbawienną nauką dla wspierających nowości. Przynajmniej mamy nadzieję, że otworzy oczy tym, co w najlepszym zamiarze dać się uwodzić tak zwanym patriotom i radykalnym reformatorom.«

Hiszpania.

Gazeta Universal zawiera z d. 17. z. m. obwieszczenie Ministra Woyny, wzywające wszystkich Officerów umieszczonych, aby niezwłocznie udali się do swoich korpusów, nieumieszczeni zaś, by powrócili do domów. Taż sama gazeta z d. 16. umieściła rozkaz Ministra spraw Wewnętrznych, zalecający wszystkim Zakopnikom udać się niezwłocznie do klasztorów swoich Zakonów.

Listy z Barceliony donoszą, że miasto to napełnione jest Neapolitańskimi i Piemontskimi zbiegami, powiększcy części Officerami; przybył tamże Kapitan Nantil, jeden z głównych uczestników Paryżkiego spisku z d. 19. Sierpnia r. z.

Wyspy Jońskie.

W Korfu wyszła na d. 12. Maia następująca odezwa: »B. Theotoky, w imieniu Prezydenta i Senatorów Zjednoczonych Państw Wysp Jońskich i t. d.

Ponieważ tymczasowy Lord Kommissarz wyższy odebrał uwiadomienie Kapudana Beja, dowodzącego flotyllą Turecką na morzu Jońskiem, oznajmujące, że W. Porta nakazała oblężenie wszystkich części Morei, wyiawszy porty Naupakto, Patrasso, Navarin, Modon, Koron i Monembassia, przeto niniejsza zaleca się, aby wszystkie okręty i barki pod banderą Jońską iakiegokolwiek rodzaju szanowały i poważały wspomniane oblężenie. Niniejsza odezwa wytlóczona ma być w obu językach Greckim i Włoskim i podana do publicznej wiadomości. W Korfu d. 7. Maia. Na rozkaz Senatu Sydney G. Osborne Sekretarz Senatu w zastępstwie deputowanego Jenerała. (Nie zdaie się zatem, aby powyżey wspomniane porty, były w początkach Maia w moey powstańców Greckich.)

Francya.

Dokończenie posiedzenia Sądu Parów z d. 16. Maia przerwane w przestym Numerze gazety naszej: »Berard, rzekł daley Montele-gier mówiąc z mną później, powiedział mi, że chociaż odkryty ieść spisek, sprzysiężeni nie-utracili iednak odwagi; on sam miał być obecny na późniejszych zgromadzeniach, i zastał tamże Dumoulina, Jenerała Merlin, niezna-łomego, którego nazwano przed nim P. Corcel-les, i Pułkownika Dufay; z Rennes i Nan-tes przybył mieli emissaryusze z wiadomością, że 300 zkonfederowanych miało wspólnie dzia-łać; podobne poruszenia zayść miały w Fran-che-Comté. Na pytanie moje: kto ma pa-piery i pieniądze, odpowiedział Berard: »rozumiem, że Adwokat Rey; Adwokaci Rey i Mer-lihou mieli być upoważnieni w spisku co do ewywilnych, Sausset i Mallent zaś co do woyskowych.« Na postrzeżenie, że sprzysię-żeni mieliby przeciwko sobie Officerów szta-bowych i gwardyie Królewską, odpowiedział Berard: »polegano na tem, że podczas rewo-lucyiów wielu wciągniętych bywa przez po-ruszenie; Officerowie podrządni, w mundurach Officerów sztabowych z kapelusami przeciw-nie na głowę włożonemi, obiciliby dowodztwo, i ogłosiliby woysku, że Król nie żyje, rodzina iego zniknęła i t. d. — O tych wszystkich roz-mowach uwiadomiłem następnie Barona Mon-nier (Dyrektora Policyi), Ministra Woyny i Marszałka Marmonta. D. 20. Września o-świadczył mi Berard, że rozmawiał z Puł-kownikiem Fabvier i P. Lafayettem; tak ukończyły się nasze związki, ponieważ d. 21. został Berard uwięziony.« — Berard, we-zwany do oświadczenia się, potwierdził powyż-

sze zeznania. — Hrabia Roman zapytał się Kapitana Laverderie, czyli Nantil te same osoby oznaczył mu za spiskowych, które wy-mienił Berard, a Laverderie potwierdził. Tu badany był Marszałek Marmont. Rzekł on: D. 15. Sierpnia odkrył przednim nappier-wey sierżant Petit zamiary, których mu udzie-lili sierżanci Robert i Gaillard; za iego ra-dą znajdował się Petit na d. 16. z sierżan-tem Vidal na zgromadzeniu sierżantów legii Meurthy, a w d. 17. na obiedzie pod wiel-kim Turkiem, i doniósł mu o tem, co tam za-szło; tego samego dnia uwiadomił on o tem odkryciu Xięcia Richelieu, i na d. 19. Sierp-nia, dowiedziawszy się rano, że spisek miał wybuchnąć w nocy, był on obecny o godzinie 4 z południa radzie Ministrów u Xięcia, na której stawiono nappierwey pytanie, czyliby nienależało pozwolić wyruszyć sprzysiężonym, aby ich schwytąć na gorącym uczynku; atoli uchwalono, aby wybuchnienie uprzedzić uwię-zieniem spiskowych; on, Marszałek, upoważnio-ny był do uwięzienia spiskowych gwardyi o go-dzinie 5 a o godzinie 9 wieczorem mieli wszy-scy wpaść w ręce sprawiedliwości. Inne ze-znanie Marszałka dotyczące się Kapitana Be-rard, zgadzało się z owem P. Montele-gier. — Hrabia Pontecoullant, postrzegł, że rozkaz uwięzienia sprzysiężonych dany był o godzinie 5 i że dopiero o godzinie 11 w nocy szukano Nantila w iego mieszkaniu, gdzie go już niebyło.... Na pytanie Adwokata, »czyli Berard był na liście mających być uwięzio-nych Officerów?« rzekł Marszałek, że nie; na inne pytanie: »czyli nie upoważnił Marszałek Berarda, do użycia iego imienia, dla napę-tnienia sprzysiężonych zaufaniem?« Nie! — Adwokat Bartot odczytał dawniejsze badanie Berarda, w którym tenże zeznał; a oskarżo-ny Dumoulin opowiadał, że Berard grał u niego rolę podżegacza, i pytał się go, czyli by nie można czegoś przedsięwziąć dla uwolnie-nia uwięzionych Officerów, co by łatwo było, gdyby przytem można na pewnym polegać Mar-szałku. Na zadziwienie się Dumoulina, wy-mienił Berard Marszałka Marmonta, który miał zawołać go na d. 28. Sierpnia i powie-dzieć mu: »że zawsze jeszcze chowa walecz-nych w sercu; z bolem pafrzy, iż od niego od-wrócili; i że nicustannie przychylny był wol-ności i t. d. — Berard zaprzeczał temu wszystkiemu. — Zeznania P. Coetlosquet zgadzały się z zeznaniami Marszałka i P. Mont-legier.

Na posiedzeniu z d. 18. Maia Prezydent Sądu Parów zapytał Kapitana Berard, z kąd

pochodzi, iż w poprzednich badaniach powiedział, że na 6 lub 7 dni wiedział o wybuchu spisku, a podczas drugich zeznań, że jeszcze dawniej o tem miał wiadomość? — Berard odpowiedział tutaj obszerniej: »Iak pierwszą razą był przy koncu Lipca w bazarze, tam poznał się z niegdy Pułkownikiem Sauset i Kapitanem Nantilem, i z nimi po obojętnych postrzeżeniach nad wprowadzeniem przedmiotami mówił o losie dawnych Officerów, których powoli uwolniano ze służby, nakoniec w Sierpniu był na śniadaniu u Nantila, gdzie zapoznał się z Dumoulinem. Dano znowu drugie śniadanie w d. 4. Sierpnia, na niem znajdowali się Sauset, Malent, Maziau i jeszcze innych dwóch, gdzie mowiono o urządzeniu wojska na stopniu z roku 1815, o osadzeniu Króla Rzymskiego i o przedsięwzięciu na wzór Quirogi. Maziau szczególnie pokazywał pułares pełny assygnat bankowych, i zapewniał, że możne osoby są w porozumieniu; że sam miał się udać do Cambray i t. d. Dumoulin wystawiano iako nieprzezornego, Berarda nazywano przypadkowie lub umyślnie Pułkownikiem a nawet Jenerałem. D. 6. Sierpnia przyszedł do niego Mallent, i rzekł do niego, iż to on jest tym, którego szukają i t. d. Tegoż samego dnia ofiarował mu Dumoulin assygnatę bankową na 1000 franków, które nieprzyjął, a d. 7. przedstawiono mu P. Rey z Grenoblu. D. 14. zaprowadził go Nantila do Reya, gdzie już była osoba, którą wystawiano być Jenerałem Merlin, i gdzie wiele mowiono o sposobie opanowania zamku Vincennes i uchwalono, aby on (Berard) otrzymał dowództwo nad legiją Meurthy. Rey dał Nantilowi 4 assygnaty bankowe i ofiarował iemu (Berardowi) pieniądze, których nieprzyjął, dla czego Dumoulin w d. 16. pokłócił się z nim. D. 18. widział po ostatni raz Nantila, d. 20. rano zaś osądził za rzecz potrzebną donieść Jenerałowi Monteleger o tym spisku, który dotąd miał za romans. W kilka dni po uwięzieniu spiskowych Officerów, poznał go Dumoulin z Pułkownikiem Fabvier, i użalał się nad losem owych Officerów; d. 30go Sierpnia mówił mu Dumoulin, że z Nantes i Rennes przybył miało 4 Deputowanych po Pułkownika Fabvier i Jenerała Merlina, aby ich postawić na czele tamecznego poruszenia Ludu; Sauset inż. dawniej z takich samych powodów udał się był do Vitry; d. 4. Września powiadł mu Dumoulin, że ułożono groźne listy do Parów iako Sędziów spiskowych i Lamy rzucał potwarze przeciwko Merlinowi, Lafajettowi i Corcelle-

sowi, że się usunęli. D. 21. Września miał mu powiedzieć, że powstanie legii brzegów północnych po Metz iest chwilą pomyslną; w Vitry wszystko przygotowane; dla rodziny iego iest 100,000 franków i t. d. Dnia następującego rano został on (Berard) uwięziony. Podczas posiedzenia osądził Prezydent za rzecz potrzebną napomnieć oskarżonych, aby nierozpoczynali kłótni z Berardem; Sauset, Mallent i Dumoulin zapewnili, że będą obojętnymi na iego fałszywe zeznania.

Zjednoczone Niderlandy.

Więcey iak po 4 godzinnem naradzeniu się na d. 25. Maia, Sąd Karzący w Bruxelii uznał za niewinnych Duchownych Gandawskich: Goethala, Martena i Baussena, uwięzionych z powodu ogłoszenia listu Pasterskiego Biskupa Gandawskiego przesłanego z Francyi, gdzie się bawi od czasu swojego wygnania i stosownie do owej uchwały nakazał onych uwolnić. Przy odcytaniu tego wyroku znajdujące się mnóstwo obecnych okazało największą radość.

Królestwo Oboiej Sycylii.

Kommissyia mianowana wyrokiem Królewskim z d. 1. Maia, mająca się zająć rozpoznaniem przełożeń uczynionych przez Króla względem przyszłego toku Rządu i Administracyi w Królestwie Oboiej Sycylii, zebrała się zaraz następującego dnia, pod przewodnictwem Jego Królewicowskiej Mości Xięcia Kalabrii w pałacu Królewskim, aby naradziła się nad 5 artykułami, które K. J. M. przełożył iako podstawy do ustalenia Tronu i zapewnienia trwałey pomyślności swoich poddanych. W imieniu i na rozkaz swojego Najjaśniejszego Oycy iak już namieniono przewodniczył Xięże Kalabrii, i zgodził się na iednomysłność wszystkich Członków Kommissyi. Pięć artykułów, które rozbierano, były następujące:

- »1) Rozłączyć zarząd Neapolu od Sycylii, zatrzymując dokładnie wszystkie inne związki, łączące obadwa kraie pod iedną i tą samą Władzą.»
- »2) Tak w iedney, iak w drugiej części Królestwa nadadź Radzie Stanu skuteczniejszy urządzenie, aby mogła uwiadomić Monarchę o potrzebach i sprawach iego Ludów, i nauczyć o środkach potrzebnych do zabezpieczenia tak porządnego toku Rządowego iak i Dobra Krain.»
- »3) We wszystkich częściach Królestwa zaprowadzić Władzę doradczą, mającą służyć za rękomyią, że rozpoznawane będą

»gruntownie ważniejsze proiekta, za nim »otrzymaia moc prawa, i ogólne środki »zarządu, nim ostatecznie zostaną zapro- »wadzone, i że takowe wystawione będą »w należytem świetle ze względu na nie- »odłączną sprawę Korony i powszechnie »dobro Królestwa i przez wzgląd na słusz- »ność i sprawiedliwość.«

»4) W każdej prowincyi utworzyć Radę pro- »wincyyną, która zatrudnić się ma słusz- »nem rozdzieleniem podatków i innemi po- »wszechnie użytecznemi przedmiotami.«

»5) Nakoniec urządzić zarząd gmin podług »zasad, naydogodniejszych dobru gmin i »utrzymaniu ich majątku.«

Kommissyia przełożyła Królowi względem powyższych pięciu artykułów, obszerne zdanie sprawy, w skutku którego ogłoszono dnia 26go Maia dwa Królewskie wyroki, obawia- iące zasady, oparte na powyższych przełożeniach i w tej mierze uczynionem zdaniu sprawy, które te zasady podług woli Króla względem Rządu i Administracyi Królestwa Obo- iej Sycylii uważane być powinny iako fundamentalne prawo.

Wyrokiem Królewskim wydanym tegoż sa- mego dnia (26go Maia) zniesiony jest rocz- ny Spis (*Conscription*) zaprowadzony dla wojska wyrokiem z d. 6. Marca 1818, ponie- waż odciąga wielką część poddanych od rol- nictwa, różnego rzemiosła i zarobku, i że Król Jegomość chce dać poddanym dowód swojej Oycowskiej miłości, aby spokojnie poświęcić się mogli swoim rozmaitym zatrudnieniom.

W podobnym sposobie i z takich samych powodów Spis (*Conscription*) zaprowadzony wyrokiem Królewskim z d. 28. Maia dla Ma- rynarki wraz z ściągającemi się do tego in- strukcyami zostaje zniesiony. Wyrok ma- iący być ogłoszonym, oznaczy sposoby ia- kieniami uskutecznione być ma w przyszłości na- bór dla korpusu puszkarczów Królewskiej Ma- rynarki i ludzi potrzebnych do osadzenia Kró- lewskich okrętów wojennych.

Czterema wyrokami Królewskimi miano- wane są następujące osoby: Xiążę di Cuto, D. Nicola Filangieri, Wielkorządca w Sy- cylii; Kawaler D. Francesco Pasqualini, Dyrektorem Wydziału Spraw Wewnętrznych i Duchownych w Sycylii, Król. Prokurator przy Wielkiej Izbie Obrachunkowej w Palermo D. Francesco Cupani, Dyrektorem w Wy- dziale Skarbu w Sycylii; a Prezydent Nay- wyższego Sądu w Palermo, D. Giov. Batt-

sto Finochiaro, Dyrektorem Wydziału Spra- wiedliwości w Sycylii. Cztery pomienione osoby, iak obszerney wyraża ieden z wyro- ków składają Rząd Syocylii.

S z w a y c a r y i a.

Oto jest uchwała W. Rady Kantonu Ber- ny stosownie do sprawy Professora Hallera. 1. Sprawa ta wytoczona być powinna przed Radą Szesnastu, która uczyni po części zdanie sprawy z terazniejszego przypadku, w części zaś przełoży prawo dla zapobieżenia zwolen- niectwu. 2. P. Haller zawieszony być ma w swoich cywilnych i politycznych obowiąz- kach, dopoki Rada Szesnastu nie złoży owego zdania sprawy. 3. Prośba P. Hallera poda- na o uwolnienie go od obowiązku iako Człon- ka Rady tainey i Rady zarządu miasta i Za- stępcy Sędziego Appellacyynego, dopóty nie ma być przyjętą i odłożoną, dopoki nie będzie podane pomienione zdanie sprawy.

R o s s y i a.

Knryier Litewski z d. 23. Maia za- wiera z Petersburga co następuje: »Stoli- ca nasza widocznie stała się nieludną, z przy- czyny wyścia gwardyi Cesarskiej. Siemio- nowski plac parady od dnia 26. p. m. v. s., co dwa dni był miejscem też gorzkich i pożegna- nia. W dniu tym zebrali się na nim, o go- dzinie 3 zrana, pułki gwardyi Finlandzkiej, grenadyerów Xiążęcia Następcy Tronu Prus- skiego, batalion saperów i szwadron pionie- rów, i po odprawionych modłach z przykłę- nieniem, wyruszyli w pochód przez Moskwę- ską rogatkę. Podobnie zbierały się i wycho- dziły: 28go, pułk strzelców i Pawłowski, 30go Izmailowski i Moskiewski, d. 2. Maia pułk Sie- minowski, d. 4. pułk Preobrażeński, d. 6go konny i kozaków razem z żandarmami; d. 8go kawalergardzki z Cárycyna Łogu, d. 11. bry- gada artylleryi pieszej, d. 12go wydział 15ta brygada artylleryi, a d. 14. konney artylleryi. Dalsze pułki, składające korpus gwardyi, nie- znajdujące się w Petersburgu, iako to: pułki huzarów, ułanów, dragonów, kirysyie- rów Cesarzowej i inne, zajmą po dredze swe- miejsca. Te pułki, którym dzienny odpoczy- nek naznaczony był w Gatozynie, miały z hojności Nayjaśniejszej Cesarzowej Jeymości, Maryi Federowny, dany obiad i uocleg, Officerowie w pałacu, a wszystkie pułki, za- czawszy od Izmailowskiego, w obecności Nay- jaśniejszej Pani, przybyły ku temu czasowi do Gatozyna.